

Soạn bài Thánh Gióng (Chân Trời Sáng Tạo)

* Chuẩn bị đọc:

Em nghĩ thế nào về việc một cậu bé ba tuổi bỗng nhiên trở thành tráng sĩ?

- Em nghĩ việc một cậu bé ba tuổi bỗng nhiên trở thành tráng sĩ là một việc hết sức kì lạ, điều đó chứng tỏ đây là con người phi thường, không phải là một người bình thường.

* Trải nghiệm cùng văn bản:

1. Dự đoán: Sự ra đời và những biểu hiện khác thường của cậu bé dự báo sự việc sắp xảy ra như thế nào?

- Sự ra đời và những biểu hiện khác thường của cậu bé dự báo đây là một vị thánh thần, một con người phi thường.

2. Suy luận: Từ "chú bé" được thay bằng từ "tráng sĩ" khi kể về Thánh Gióng. Sự thay đổi này trong lối kể có ý nghĩa gì?

- Từ một "chú bé" ra đời trong hoàn cảnh kì lạ, có những biểu hiện khác thường thì khi đất nước lâm nguy, có giặc ngoại xâm, chú bé ấy bỗng lớn nhanh như thổi, vươn vai trở thành "tráng sĩ".

- Cụm từ "tráng sĩ" dùng để chỉ người có sức lực cường tráng, chí khí mạnh mẽ, hay làm việc lớn. Qua lối kể đó, thể hiện quan niệm của nhân dân ta về mong ước có một người anh hùng đủ sức mạnh để đáp ứng nhiệm vụ dân tộc đặt ra trong hoàn cảnh cấp thiết. Sự lớn lên của Gióng đã đáp ứng được yêu cầu và nhiệm vụ cứu nước. Khi lịch sử đặt ra vấn đề sống còn cấp bách, khi tình thế đòi hỏi dân tộc vươn lên một tầm vóc phi thường thì dân tộc ta vụt lớn dậy như Thánh Gióng, tự mình thay đổi tư thế tâm vóc của mình.

3. Suy luận: Việc kể về những dấu tích đánh giặc của Thánh Gióng trong đoạn kết có ý nghĩa gì?

Việc kể về những dấu tích đánh giặc của Thánh Gióng trong đoạn kết thể hiện sự trân trọng, biết ơn, niềm tự hào và ước muốn về một người anh hùng cứu nước giúp dân. Đồng thời cũng giải thích được các sự kiện, địa điểm lịch sử (đền thờ Phù Đổng Thiên Vương, làng Cháy)

* Suy ngẫm và phản hồi

Câu 1: Liệt kê một số chi tiết kì ảo gắn liền với các sự việc sinh ra và lớn lên, ra trận và chiến thắng, bay về trời của nhân vật Gióng?

- Sự ra đời và lớn lên của Gióng:

+ Gióng được sinh ra một cách kì lạ: Bà mẹ ướm chân - thụ thai, 12 tháng mới sinh; cậu bé lên ba không nói, cười, đi, đặt đầu nằm đấy.

+ Khi sứ giả đi tìm người tài giỏi cứu nước, thì Gióng bỗng cất tiếng nói mời sứ giả vào.

+ Tiếng nói đầu tiên của Gióng là tiếng nói đòi giết giặc ngoại xâm. Cậu bé yêu cầu sứ giả nói với nhà vua nhu cầu về việc rèn áo giáp sắt, ngựa sắt và roi sắt và khẳng định sẽ phá tan lũ giặc.

+ Gióng lớn nhanh như thổi, cơm ăn mấy cũng không biết no, áo vừa mặc xong đã căng đứt chỉ. Bà con làng xóm góp gạo nuôi Gióng.

- Gióng ra trận và chiến thắng:

+ Chú bé vùng dậy, vươn vai một cái bỗng biến thành một tráng sĩ mình cao hơn trượng.

+ Ngựa phun lửa, tráng sĩ thúc ngựa phi thẳng đến nơi có giặc, đón đầu chúng đánh giết hết lớp này đến lớp khác.

+ Roi sắt gãy, tráng sĩ bèn nhổ những cụm tre cạnh đường quật vào giặc.

- Gióng bay về trời:

+ Gióng một mình một ngựa, lên đỉnh núi, cởi áo giáp sắt bỏ lại rồi cả người lẫn ngựa từ bay về trời.

Câu 2: Nhận vật Gióng đã nói gì với mẹ và sứ giả khi biết tin nhà vua đang tìm người tài đánh giặc cứu nước? Theo em, vì sao khi nghe Gióng nói, sứ giả "vừa kinh ngạc, vừa mừng rỡ"?

- Khi Gióng nghe được tin sứ giả theo lệnh vua đi tìm người tài giỏi cứu nước, đã nói với mẹ: "Mẹ ra mời sứ giả vào đây" và nói với sứ giả: "Ông về tâu vua sắm cho ta một con ngựa sắt, một cái roi sắt và một tấm áo giáp sắt, ta sẽ phá tan lũ giặc này".

- Theo em, khi nghe Gióng nói, sứ giả kinh ngạc vì Gióng chỉ là một đứa trẻ, đặt đầu nằm đó, lên ba không biết nói cười mà nay khi nghe tin đất nước có giặc ngoại xâm bỗng cất lên tiếng nói được.

Sứ giả mừng rỡ vì thế giặc đang mạnh, tình thế đất nước lại đang vô cùng cấp bách, sứ giả đi khắp nơi để tìm người tài mà chưa tìm được, mà nay đã gặp được người nhận nhiệm vụ khó khăn này.

Câu 3: Văn bản trên đã sử dụng nhiều từ ngữ khác nhau để chỉ nhân vật Gióng. Em hãy liệt kê các từ ngữ ấy thành hai nhóm theo hai thời điểm: trước và sau khi Gióng "vươn vai" thành tráng sĩ để ra trận đánh giặc?

Trước khi Gióng trở thành tráng sĩ để ra trận đánh giặc	Sau khi Gióng trở thành tráng sĩ để ra trận đánh giặc
cậu bé	tráng sĩ
đứa trẻ	Phù Đổng Thiên Vương
đứa bé	
chú bé	

Câu 4: Từ kết quả liệt kê ở câu 3, hãy cho biết từ ngữ nào được lặp lại nhiều lần nhất và việc lặp lại ấy có tác dụng thế nào?

- Từ ngữ được lặp lại nhiều nhất là từ "tráng sĩ" (lặp lại 7 lần).

- Tác dụng:

+ Thể hiện quan niệm của nhân dân ta về người anh hùng, tráng sĩ phải có sức mạnh cường tráng, chí khí mạnh mẽ, lập được những chiến công lớn.

+ Cái vươn vai của Gióng đã đạt đến độ phi thường ấy: Gióng trở thành tráng sĩ, dùng sức mạnh để tiêu diệt giặc ngoại xâm, cứu giúp đất nước khỏi chiến tranh, bảo vệ bờ cõi nước ta.

Câu 5: Nhân vật truyền thuyết thường xuất hiện nhằm thực hiện một nhiệm vụ lớn lao. Nhiệm vụ của Gióng là gì và quan trọng như thế nào?

- Nhân vật truyền thuyết thường xuất hiện nhằm thực hiện một nhiệm vụ lớn lao.

+ Nhiệm vụ của Gióng là đánh đuổi giặc ngoại xâm

+ Nhiệm vụ của Gióng quan trọng vì Gióng đánh giặc để bảo vệ độc lập dân tộc, giúp nhân dân ta có một cuộc sống ấm no, yên bình.

Câu 6. Theo một số bạn, truyện Thánh Gióng lẽ ra nên kết thúc ở câu “Đến đây, một mình một ngựa, tráng sĩ lên đỉnh núi, cởi giáp sắt bỏ lại, rồi cả người lẫn ngựa từ từ bay lên trời”. Các bạn ấy cho rằng: phần văn bản sau câu văn này là không cần thiết, vì không còn gì hấp dẫn nữa. Em có đồng ý như vậy không? Vì sao?

- Em không đồng ý với ý kiến trên

- Lí do:

+ Vì phần cuối truyện kể về những dấu tích của Gióng còn để lại khiến cho câu chuyện hấp dẫn hơn. Đó là những di sản mà Thánh Gióng để lại cho dân tộc ta đến ngày nay.

+ Qua đó cũng thể hiện sự trân trọng, biết ơn, niềm tự hào và ước muốn của nhân dân ta về một người anh hùng dân tộc.

Câu 7. Sau khi đọc truyện Thánh Gióng, em có suy nghĩ gì về truyền thống yêu nước, chống giặc ngoại xâm của dân tộc ta?

- Sau khi đọc truyện Thánh Gióng, em thấy rằng Gióng chính là hình ảnh của nhân dân ta, khi đất nước lâm nguy thì nhân dân sẵn sàng đứng ra cứu nước, giống như Gióng:

+ Chi tiết Gióng cất tiếng nói đầu tiên đòi đánh giặc đã thể hiện lòng yêu nước, tinh thần quật cường luôn có sẵn trong mỗi người dân.

+ Sau khi Gióng gặp sứ giả, ăn mấy cũng không đủ no thì nhân dân ta đã góp gạo nuôi Gióng, điều đó thể hiện tinh thần đoàn kết, sự đồng lòng của cả dân tộc trong công cuộc chống giặc ngoại xâm.

Như vậy, Thánh Gióng chính là hình tượng người anh hùng tiêu biểu cho lòng yêu nước, chống giặc ngoại xâm của nhân dân ta.